Dosarul:nr.2ac-234/23 Judecător: Tatiana Sîrcu
2-22098282-02-2ac-11042023

D E C I Z I E

05 octombrie 2023 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel *****

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Vitalie Cotorobai și Angela Braga

examinând apelul declarat de ***** în procedura cererilor cu valoare redusă, cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE" Societate cu Răspundere Limitată către Societatea cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV" cu privire la încasarea datoriei, a penalității contractuale și a cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei ***** (sediul centru) din 23 ianuarie 2023, prin care acțiunea s-a admis parțial,

c o n s t a t ă:

La 07 iulie 2022 Întreprinderea cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE" Societate cu Răspundere Limitată (în continuare - ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE" S.R.L) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV" (în continuare - S.R.L „AGROMORCOV") solicitând:

-încasarea datoriei în sumă de 8549,70 lei, penalității contractuale în mărime de 11 366,84 lei

În susținerea cererii a indicat că, între ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE" S.R.L și S.R.L „AGROMORCOV" a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020.

Conform contractului respectiv, reclamantul, ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE" S.R.L s-a obligat să livreze pârâtului S.R.L „AGROMORCOV" preparate pentru protecția plantelor în sumă totală de 38 549,70 lei, iar pârâtul s-a obligat să primească preparatele respective și să achite prețul total al acestora în termen de pînă la 30 noiembrie 2020.

Susține reclamantul că, obligația de predare a bunurilor procurate în baza contractului, se demonstrează prin facturile fiscale în baza cărora a transmis pârâtului preparatele pentru protecția plantelor. Pârâtul, la rândul său, nu a înaintat pretenții referitor la calitatea și cantitatea acestora, confirmând prin semnarea și ștampilarea facturilor neavând careva pretenții.

Pârâtul nu și-a onorat obligațiile în termen, nici după somațiile telefonice sau scrise.

Potrivit actului contabil de verificare a decontărilor reciproce, pârâtul înregistrează o datorie față de reclamant în sumă de 8549,70 lei și se află în întârziere începând cu data de 30 noiembrie 2020.

Afirmă reclamantul că, pârâtul urmează să achite penalitate contractuală în sumă de 11 366,84 lei, deoarece în baza pct. 7.2 al contractului de vânzare-cumpărare nr. CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020, ultimul este ținut să achite o penalitate în mărime de 3% din suma datorată, pentru fiecare zi de întârziere.

Indică reclamantul că a solicitat de nenumărate ori pârâtului executarea obligațiilor pecuniare, inclusiv pe cale extrajudiciară, expediind somație din 07 februarie 2022 (acestuia prin intermediul oficiului poștal scrisori cu aviz recomandat, însă pârâtul nu a reacționat.

Conform pct.7.2. al contractului nr. CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020 pentru neachitare în termen se va aplica o penalitate de 3% pentru fiecare zi de întârziere. Prin urmare, penalitatea constituie - 11 366,84 lei și a fost calculată pentru perioada 12.11.2020 – 30.11.2020 .

Reclamantul ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE” S.R.L solicită admiterea prezentei cereri de chemare în judecată.

Partea pârâtă a prezentat instanței referință pe marginea litigiului respectiv și a invocat că este de acord cu acțiunea depusă de reclamant parțial, invocând că la încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr.CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020, s-a încălcat principul egalității părților și anume conform prevederilor alin.7 al contractului, pentru întârziere livrării mărfii Vânzătorul achită o penalitate de 0,01 % pe cînd pentru aceiași obligație, și anume întârzierea achitării mărfii cumpărătorul achită o penalitate de tocmai de 0,3% , respectiv s-a încălcat bună-credință în raporturile obligaționale, deoarece debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii obligației.

În al doilea rând, penalitatea calculată și solicitată spre a fi încasată, este disproporționat de mare, deoarece mărimea penalității depășește suma și totodată consideră că suma penalității este excesivă.

Acțiunea a fost acceptată în procedura scrisă (f.d.28-31), care se examinează fără prezența participanților la proces, conform art.276^2 Cod de procedură civilă.

Partea reclamantă și partea pârâtă a fost notificată despre examinarea cauzei în procedura scrisă (f.d.52).

Prin hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 23 ianuarie 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE” S.R.L.

S-a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV”, IDNO: 1019600012048, în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată, IDNO: 1002600015762, datoria rezultată din contractul de vînzare-cumpărare nr. CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020, în mărime de 8 549 (opt mii cinci sute patruzeci și nouă) lei 70 bani; penalitatea contractuală, în mărime de 6 000 (șase mii) lei 00 bani; taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 436 (patru sute treizeci și șase) lei 49 bani, proporțional părții admise din pretenții. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins, ca fiind nefondată.

La 22 februarie 2023, S.R.L„AGROMORCOV”, a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 23 ianuarie 2023, solicitând casarea hotărârii primei instanțe în partea încasării penalității în mărime de 6000 lei cu emiterea unei noi hotărâri prin

care a reduce suma penalității. La cererea de apel apelantul S.R.L „Agromorcov” a anexat dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 342,37 lei în original.

În motivarea apelului a invocat că nu este de acord cu încasarea de către instanța de judecată a penalităților în mărime de 6000 lei, deoarece de către partea intimată la încheierea contractului de vânzare-cumpărare № CH/2020/03/70 din 12 noiembrie 2020 s-a încălcat principiul egalității părților, şi anume conform prevederilor alin. 7 al contractului, pentru întârzierea livrării mărfii, Vânzătorul achită o penalitate de 0,01 %, pe când pentru aceeași obligație, şi anume întârzierea achitării mărfii, Cumpărătorul achită o penalitate de tocmai 0,3 %, respectiv s-a încălcat buna-credință în raporturile obligaționale, deoarece debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii obligației

În al doilea rând, penalitatea calculată spre a fi încasată, este disproporționat de mare şi totodată considerăm că suma penalității este excesivă.

Nu este de neglijat nici faptul că, domeniul de activitate de bază al apelantului este agricultura, respectiv unica sursă de venit este creșterea şi realizarea producției agricole obținute, care presupun şi anumite întârzieri în obținerea de surse financiare.

În acest sens afirmă apelantul că produsul recepționat de la vânzător a fost utilizat în sezonul agricol 2021, deoarece conform destinației sale tehnice, el se poate de utilizat doar prin stropire în perioada de creștere activă a buruienilor, an, de altfel, care a fost foarte greu din punct de vedere al creșterii producției agricole, atât calitativ cât şi cantitativ, deoarece seceta care a fost, a distrus enorm culturile, respectiv roada a fost afectată şi compania apelantă a suferit pierderi enorme, în urma neobținerii roadei preconizate, pentru buna desfășurare a activității sale.

Mai menționează apelantul că cumpără produse pentru protecția plantelor de la mai mulți furnizori, respectiv are datorii față de mai mulți furnizori. Deși, compania apelantă a depus şi depune, în continuare, eforturi financiare considerabile pentru a se achita cu furnizorii săi, respectiv o parte considerabilă a datoriei, faţă de intimat, a fost închisă şi-a rămas o parte mică, care urma a fi închisă, ca urmare a realizării producției agricole în toamna anului 2022.

Susține apelantul că compania apelantă a achitat, maximal posibil, partea cea mai mare din valoarea produsului, respectiv, ulterior, au mai avut o înțelegere verbală ca restanța să fie achitată în toamna anului 2022.

In concluzionarea celor sus-expuse şi luând în considerație situația financiară dificilă a companiei apelante, că mărimea penalității, inițial, depășea suma datoriei şi că însuși datoria a fost deja achitată, consideră că cuantumul penalității urmează a fi redus la maxim, de către instanța de apel.

Studiind materialele cauzei, Colegiul Civil consideră apelul declarat ca fiind neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art.276^2 CPC, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Conform prevederilor art.276^3 CPC, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest

fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești şi reclamantului o referință, precum şi copii de pe înscrisurile necesare.

Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 şi 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depăşeşte valoarea admisibilă şi condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

Conform art.276^4 CPC, instanța soluționează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești şi se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod.

Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.2763 fiind aplicabile corespunzător.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate

suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credinţă este un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credinţe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziţie legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura şi scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum şi uzanţele şi practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanţa de judecată, ținând cont de natura şi consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la

care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obţine un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credinţă.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reţine că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Din materialele cauzei Colegiul constată că la 12 noiembrie 2020 ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE” S.R.L, în calitate de vînzător, și Societate cu Răspundere Limitată ***** în calitate de cumpărător, au încheiat contractul de vînzarecumpărare nr. CH/2020/0370, prin care vînzătorul s-a obligat să transmită în proprietate cumpărătorului marfa indicată în anexele contractului și/sau facturile fiscale, iar cumpărătorul s-a obligat să recepționeze și să achite în termenul prevăzut de contract.

Conform pct. 2.3 al contractului, plata mărfii se va efectua pînă la 30 noiembrie 2020, dacă altfel nu este indicat în anexe la contract, facturile fiscale sau actele de predare-primire la momentul livrării mărfii (f. d. 8-10 verso).

Conform facturii fiscale seria IV nr. 8692410 din 12 noiembrie 2020, Întreprinderea cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată a eliberat marfă în sumă totală de 38 549,70 lei, iar Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV” a recepționat-o, fapt confirmat prin semnăturile și ștampilele părților aplicate pe factură (f. d. 11).

Astfel, judecătorul constată că, la data de 07 februarie 2022 datoria pîrîtului Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV” față de reclamantul Întreprindere cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată era de 38 549,70 lei, fapt desprins din actul de verificare a decontărilor reciproce între întreprinderi și reclamația nr. 25 din 7 februarie 2022, recepționată de pîrît la 10 februarie 2022, prin care a fost somat să achite datoria în termen de 7 zile de la momentul recepționării (f. d. 13-14).

Din actul de verificare a decontărilor reciproce între Întreprindere cu Capital Străin

„AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată și Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV” că, pîrîtul a achitat o parte din datorie la 17 martie 2022 în suma de 30 000 lei (f. d. 17).

Din informația cu privire la calculul penalității se desprinde aceleași date, și anume că la 17 martie 2022 a fost achitată suma respectivă (f. d. 15).

Conform actului de verificare a decontărilor reciproce între întreprinderi se constată că la data de 29 iunie 2022 datoria pîrîtului S.R.L „AGROMORCOV” față de reclamantul ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE” S.R.L era de 8 549, 70 lei, fapt recunoscut și de pîrît în referința depusă în instanța de fond

Mai mult, prin ordinul de plată nr. 355 din 8 decembrie 2022, Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV” în calitate de plătitor, a achitat suma de 8549,70 lei în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată (f.d. 40).

Invocând neexecutarea obligațiilor contractuale asumate de către pârâtul S.R.L „AGROMORCOV” reclamantul ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE” S.R.L a promovat în justiție o acțiune cu privire la încasarea sumei de 8549,70 lei cu titlu de datorie și penalitatea contractuală în sumă de 11 366 lei.

Judecând cauza în fond, Judecătoria *****, sediul Centru prin hotărârea din 23 ianuarie 2023 a admis parțial acțiunea depusă de S ÎCS „AGRIMATCO-SERVICE” S.R.L.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ consideră că soluția fondului este justă, fiind bazată pe interpretarea și aplicarea corectă a dispozițiilor legale, precum și pe cercetarea obiectivă a materialelor dosarului, situație ce impune menținerea actului judecătoresc contestat.

În contextul pretențiilor deduse judecății în coroborare cu art.373 CPC, care indică că, (1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanța.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces, Colegiul reține următoarele.

Reclamanta prin acțiunea depusă a solicitat încasarea datoriei în sumă de 8549,70 lei, penalități contractuale în sumă de 11 366 lei.

Partea apelantă prin cerere de apel cu suma datoriei este de acord, prin ordinul de plată nr. 355 din 8 decembrie 2022, Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV” în calitate de plătitor, a achitat suma de 8549,70 lei în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată (f.d. 40), însă își exprimă dezacordul doar în partea încasării de către prima instanță a sumei de 6 000 lei cu titlu de penalitate, invocând că la încheierea contractului a fost încălcat principiul egalității părților, deoarece pentru întârzierea livrării mărfii, vânzătorul achită o penalitate de 0,01%, pe când pentru aceeași obligație, cumpărătorul achită o penalitate de tocmai 0,3% (f.d. 39).

În conformitate cu art. 774 alin.(1) Cod civil, (1) În virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art.776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din

orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Articol 858 Cod civil indică, (2) Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

În temeiul art. 901 alin.(5) Cod civil, Neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligației.

Potrivit art.1108 Cod civil, (1) Prin contractul de vînzare-cumpărare, o parte (vînzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părţi (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul şi să plătească preţul convenit.

Conform prevederilor art. 947 alin. (1) din Codul civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

Potrivit art. 949 alin. (1) din Codul civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligația, creditorul poate cere atît executarea obligației, cît și plata penalității. Nu se poate cere atît executarea obligației, cît și plata penalității dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestației și nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligației.

După cum s-a menționat mai sus la 12 noiembrie 2020 Întreprinderea cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată, în calitate de vânzător, și Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV”, în calitate de cumpărător, au încheiat contractul de vînzare-cumpărare nr. CH/2020/0370, prin care vânzătorul s-a obligat să transmită în proprietate cumpărătorului marfa indicată în anexele contractului și/sau facturile fiscale, iar cumpărătorul s-a obligat să recepționeze și să achite în termenul prevăzut de contract.

Conform pct. 2.3 și pct. 7.2 al contractului de vânzare-cumpărare nr. CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020, plata mării se va efectua pian la data de 30 noiembrie 2020 dacă altfel nu este indicat în anexe la prezentul contract, facturi fiscale și/sau facturi de expediție și/sau actele de predare-primire la momentul livrării mărfii. În caz în care cumpărătorul nu respectă termenii și condițiile de plată specificate în capitolul 2 al prezentului contract (inclusiv plata în avans), cumpărătorul va achita vânzătorului o penalitate în mărime de 0,3 procente din suma restantă pentru fiecare zi de întârziere. (f. d. 8, 9 verso)

Colegiul constată că datoria pârâtului față de reclamant, derivă din factura fiscală seria IV nr. 8692410 din 12 noiembrie 2020 (f. d. 11), în care nu este indicată data executării plății mărfii. Astfel pîrîtul Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV”, urma să achite plata mărfii recepționate în baza facturii fiscale indicate mai sus la data de 30 noiembrie 2020.

Reclamantul, solicită încasarea penalității în sumă de 11 366,84 lei, calculată pentru perioada 01 ianuarie 2022 - 29 iunie 2022 (f. d. 15), deși a înaintat reclamația la data de 07 februarie 2022 pârâtului Societate cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV”, care a fost recepționată de ultimul la 10 februarie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție DS8005627135AS (f. d. 14). Prin reclamația înaintată pîrîtul a fost somat despre plata datoriei în termen de 7 zile de la data recepționării.

Similar se reține că calculul penalității este datat începând cu 01 ianuarie 2022, reieșind din suma datoriei de 38 549,70 lei x 0,3 %, fiind calculat pînă la 29 iunie 2022, ajustând

calculul la suma datoriei de bază, pe măsură ce aceasta s-a micșorat pînă la suma datoriei restante de 8 549,70 lei.

În astfel de circumstanțele, este justă concluzia primei instanței cu referire la prevederile art. 953 alin. (1) din Codul civil, care instituie regula potrivit căreia, în cazuri excepționale, luând-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalității disproporționat de mari. Or la data de 08.12.2022 pîrîtul a achitat datoria existentă, și că la momentul pronunțării hotărârii judecătorești pîrîtul a executat obligația contractuală cu privire la restituirea datoriei, respectiv micșorarea sumei penalității contractuale pînă la 6 000 lei, este una proporțională și justificată.

Pentru a ajunge la această concluzie, a luat în calcul și faptul că, activitatea pîrîtului este agricultura, ceea ce presupune și anumite riscuri și că această activitate constă în creșterea și realizarea producției agricole obținute, care admite și anumite întârzieri în obținerea de surse financiare, iar reclamantul nu a invocat și alte posibile pagube sau dobânzi.

Astfel argumentele apelantului în partea ce ține de dezacordul cu suma penalităților încasate de către instanțe de fond în sumă de 6000 lei, sunt neîntemeiate din considerent că apelantul nu a prezentat în conformitate cu prevederile art. 117, art.118, art.121-122 CPC probe admisibile și pertinente ce confirmă că la încheierea contractului de vânzare-cumpărare № CH/2020/0370 din 12 noiembrie 2020 s-a încălcat principiul egalității părților, şi anume că conform prevederilor alin. 7 al contractului, pentru întârzierea livrării mărfii, se aplică o penalitate de 0,3 % .

Potrivit prevederilor art.94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câştig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Cu referire la cheltuielile de judecată, fiind o cerință subsecventă celei principale, poartă soarta cerinței de bază, la fel urmând a fi admisă proporțional acțiunii admise.

În consecință, Colegiul civil concluzionează privind netemeinicia argumentelor apelului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV ”şi legalitatea hotărârii primei instanțe, situație în care se impune respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Or, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanţa principiului legalităţii presupune ca legea să fie respectată, această exigenţă există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autorităţile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenţilor publici, exigenţa este ca aceştia să acţioneze în limitele atribuţiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanţa de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenţei dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acţiuni nu pot fi admise de către instanţa de judecată decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanţe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparţialitatea este esenţială pentru îndeplinirea adecvată a funcţiei judiciare, ea priveşte nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiţiei date în jurisprudenţa CtEDO noţiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația naţională trebuie să fie expusă cu o

suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilităţii obţinerii unor ”consultaţii adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât şi ale pârâtului, motiv pentru care instanţa de judecată, nu este în drept de a substitui voinţa legislatorului materializată în conţinutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituţiei Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituţionale, (hotărârea Curţii Constituţionale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităţilor lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, instanța de apel a constatat legalitatea hotărârii instanței de fond, argumentele contrare ale apelantului fiind combătute integral prin concluziile expuse mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de *****

Se menține hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din *****n procedura cererilor cu valoare redusă, cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea cu Capital Străin „AGRIMATCO-SERVICE” Societate cu Răspundere Limitată către Societatea cu Răspundere Limitată „AGROMORCOV” cu privire la încasarea datoriei, a penalității contractuale.

Decizia nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Angela Braga